

Nr 916

Av herr Nilsson, Yngve, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 153, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

(Lika lydande med motion nr 1134 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 153 med förslag till ändring i kommunalskattelagen föreslås på grundval av markvärdekommitténs utlåtande, att vinst som uppkommer vid icke yrkesmässig försäljning av fastigheter inkomstbeskattas som realisationsvinst oberoende av den tid fastigheten innehafvs. Vinsten föreslås vara skattepliktig även om fastigheten förvärvats genom arv, testamente eller gåva eller på jämförligt sätt utan vederlag. 75 % av vinsten föreslås vara skattepliktig.

Departementschefen, som i propositionen i viktiga punkter frångått markvärdekommitténs förslag till den nya skattens utformning, slår emellertid fast, att den föreslagna nya lagstiftningen framför allt bör träffa spekulativa investeringar i mark men lämna ordinära vinster vid avyttring av egnahem, villor, hyreshus, industribyggnader och jordbruk utan för. För att tillgodose detta senare syfte föreslås vissa regler för inkomstberäkningen bl. a. hänsynstagande till årliga förbättringskostnader samt i fråga om bostadsbyggnad visst årligt schablonavdrag å 3 000 kronor. Det har vidare vidtagits anordningar för att vinster som beror på penningvärdets fall undantages från beskattningen.

Det vill emellertid förefalla som om ett stort antal jordbruk i vilka produktivitetens utvecklingen varit större än den ordinära, och där det på intet sätt varit fråga om spekulativa investeringar, kommer att vid försäljning mer eller mindre hårt drabbas av realisationsvinstbeskattning. Detta sammanhänger med en på dessa jordbruk bedriven intensiv odling de senaste båda årtiondena, vilken lett till en ovanligt stor värdestegring. Sålunda har gjorda beräkningar givit vid handen att i Skåne flertalet jordbruk som är större än 60—80 tunnland av denna anledning kommer att hårt drabbas av markvärdeskatten. Liknande förhållanden råder även i andra slättbygder under hög jordbrukskultur. Värdestegringen har berott på vidtagna strukturrationaliseringsåtgärder och sammanslagning till större enheter, mekanisering av driften i förening med ekonomisk driftplanering, rationella arbetsprocesser och en rationell gödsling av jorden. I den mån vederbörande vidtagit grundförbättring, för vilka kostnaderna icke tidigare av-

dragits vid den årliga inkomsttaxeringen, är han enligt propositionen berättigad till förbättringskostnadsavdrag. I detta fall är alltså allt i sin ordning. Men denna möjlighet är ofta icke till fyllest, eftersom värdestegringen i mycket stor utsträckning varit resultat, antingen av egna arbetsinsatser, vilka icke kan direkt uppskattas i pengar, eller av nedlagda kostnader, som varit avdragsgilla vid den årliga inkomstbeskattningen och därför icke berättigar till avdrag i förevarande sammanhang. De kostnader för vilka avdrag sålunda åtnjutits har å andra sidan resulterat i höjda intäkter, vilka i sin tur i vanlig ordning årligen inkomstbeskattats. Det ena har i detta fallet vägt upp det andra.

Det kvarstår emellertid en av de egna arbets- och kapitalinsatserna framkallad värdestegring, som icke berättigar till förbättringskostnadsavdrag och därför drabbas fullt ut av realisationsvinstbeskattningen. Det är här i realiteten fråga om ett i jordbruksdriften nedlagt sparkapital, som kommer till uttryck i ett högre försäljningsvärde den dag egendomen avyttras. Att staten lägger beslag på den därigenom uppkomna vinsten såsom realisationsvinst måste ligga utanför lagstiftningens syfte. Även den omständigheten, att jordbruksregleringen på sina håll kapitaliserats i höjda jordvärden, ligger utanför lagstiftningens ram. I den mån vederbörande egendom har växande skog tillkommer ytterligare andra problem sammanhängande med skogsbeskattningen.

Frågan är då huru man skall kunna finna en rimlig reduktionsfaktor, som undanröjer den orättvisa i beskattningen som eljest uppstår. Valet står här mellan åstadkommande av en rimlig schablon eller någon annan form av reduktionsfaktor. En framkomlig väg synes vara att det överlåtes åt ett opartiskt organ, t. ex. vederbörande lantbruksnämnd, att fastställa den kulturförbättring, som av ägaren på olika sätt åstadkommits å egendomen, och det odlingsavdrag som till följd av dylika åtgärder bör åtnjutas bör stå i visst förhållande till den brukade arealen. Andra möjligheter kan måhända också föreligga. Införandet av ett dylikt odlingskostnadsavdrag torde vara erforderligt även för att lagstiftningen icke skall bli ägnad motverka effektivitetssträvandena inom jordbruket och skogsskötseln. För skogens del är av samma anledning en ändrad skogsbeskattning dessutom oundgängligen nödvändig.

Särskilt hårt drabbas uppenbarligen de egendomar vilka varit att hänföra till fideikommiss eller varit förvärvade till billigt pris genom släktköp. Eftersom dessa egendomar aldrig gått i allmänna handeln, och egentlig valfrihet mellan olika metoder för beräkning av ingångsvärdet saknas, är taxeringsvärdet i allmänhet den enda utgångspunkten. På många av dessa egendomar har taxeringsvärdet av kända anledningar varit lågt, varför ingångsvärdet är oförmånligt; den beskattningsbara realisationsvinsten blir i motsvarande mån högre.

Under åberopande av vad sålunda anförts anhålles,

att riksdagen i anslutning till proposition nr 153 måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning av frågan om införande i lagstiftningen av en särskild justeringsfaktor till skydd mot en överbeskattning av effektiva jordbruksenheter, så att förslag i ämnet kan föreläggas 1968 års riksdag.

Stockholm den 24 november 1967

N. Yngve Nilsson (h)

Gösta Jacobsson (h)

Carl Eskilsson (h)

J.-A. Arvidson (h)